

Bp Leszek Leszkievicz

Przewodniczący Komisji Presynodalnej V Synodu Diecezji Tarnowskiej

Rola świeckich w pracach V Synodu Diecezji Tarnowskiej

Biskup tarnowski Andrzej Jez w liście pasterskim zapowiadającym zwołanie V Synodu Diecezji Tarnowskiej napisał: „Nasza wspólnota diecezjalna licząca ponad 1 milion 111 tysięcy wiernych codziennie wyrusza w drogę. Począwszy od nowo narodzonego dziecka, które pierwszym oddechem i łaską sakramentu chrztu rozpoczyna z nami wspólne wędrowanie w łonie ludzkości i Kościoła, poprzez uczniów spieszących do szkoły i prowadzonych w dziecięcy świat marzeń, a także młodzież wypełnioną tęsknotą za piękną miłością i snującą śmiało projekty swojej przyszłości. Wędrują z nami młodzi małżonkowie, spieszący się rano do pracy, aby powrócić późnym wieczorem do wychłodzonego domu, który trzeba wypełnić rodzinnym ciepłem. W naszej wspólnocie diecezjalnej są nasi bracia i siostry, którzy zbliżają się do emerytury i usiłują odnaleźć się w świecie olbrzymich przemian, tak odległych od wspomnień z ich dzieciństwa i młodości. W przemierzaniu wspólnej drogi towarzyszą nam osoby starsze, chore, samotne, pozostające na uboczu głównego nurtu współczesności, ograniczone możliwością przemieszczania się w materialnym świecie, ale poruszające się z wielką siłą miłości w świecie służby człowiekowi i głębokiej wiary w Boga. Naszą wspólnotę wypełniają także ci diecezjanie, którzy żegnają nas ostatnim oddechem doczesności, aby po drugiej stronie życia oddychać pełnią wieczności. Wszyscy wędrujemy razem w naszym Kościele diecezjalnym, przez przestrzeń i czas, włączeni w wędrówkę Kościoła powszechnego, kroczącego po drogach historii zbawienia”.

Słuchając tych słów, warto sobie uświadomić fakt, że prawie cała wyżej wymieniona liczba wiernych są to osoby świeckie, które tworzą Kościół tarnowski. Wszystkie te osoby są ogarniane troską duszpasterską pasterza naszej diecezji i wszystkie one są zaproszone do aktywnego włączenia się w prace V Synodu Diecezji Tarnowskiej. To zaangażowanie ma i będzie miało różny charakter, ale ważną rzeczą jest uświadomienie sobie prawdy o tym, że nikt nie jest wyłączony z diecezjalnej refleksji synodalnej.

Na początek przypomnijmy definicję osoby świeckiej. Soborowa Konstytucja Dogmatyczna o Kościele w punkcie 31 mówi, że pod nazwą osób świeckich rozumie się „wszystkich wiernych chrześcijan nie będących członkami stanu kapłańskiego i stanu zakonnego prawnie ustanowionego w Kościele, mianowicie wiernych chrześcijan, którzy jako wcieleni przez chrzest w Chrystusa, ustanowieni jako Lud Boży i uczynieni na swój sposób

IX DIECEZJALNE FORUM
RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH
„Kościół na wzór Chrystusa”
Tarnów 30.09.2017

uczestnikami kapłańskiego, prorockiego i królewskiego urzędu Chrystusowego, ze swej strony sprawują właściwe całemu ludowi chrześcijańskiemu posłannictwo w Kościele i w świecie”.

Definicja ta mówi, że ludzie świeccy nie tylko należą do Kościoła, ale sami są Kościołem. Tworzą oni wspólnotę wiernych założoną przez Jezusa Chrystusa. Połączeni są więzami wiary i sakramentów. Spełniają posłannictwo uświęcania świata zgodnie z wypełnianiem właściwych sobie zadań. Ci właśnie świeccy mają ogromną rolę do spełnienia w rozpoczętym V Synodzie Diecezji Tarnowskiej.

Warto tutaj także wspomnieć, że w ciągu dziejów Kościoła różne było zaangażowanie świeckich w prace synodów lokalnych i diecezjalnych. Od starożytności chrześcijańskiej do XVI wieku miało ono charakter czynny. Później na okres około IV wieków świeccy praktycznie zniknęli z prac synodalnych. Sytuacja ta zaczęła się zmieniać pod wpływem nauczania II Soboru Watykańskiego i późniejszego nauczania posoborowego aż do wydania nowego *Kodeksu prawa kanonicznego* w 1983 roku.

Kanon 460 podaje taką definicję synodu diecezjalnego: „Synod diecezjalny jest zebraniem wybranych kapłanów oraz innych wiernych Kościoła partykularnego, którzy dla dobra całej wspólnoty diecezjalnej świadczą pomoc biskupowi diecezjalnemu”. Natomiast *Dyrektorium Ecclesie imago* mówi w punkcie 163: „Synod diecezjalny, zwoływany i kierowany przez biskupa, na który wzywa się duchownych, zakonników i świeckich, zgodnie z przepisami prawa, jest zgromadzeniem, na którym biskup – korzystając z pomocy biegłych w zakresie wiedzy teologicznej, jak również wysłuchując zdania różnych zespołów wspólnoty diecezjalnej – wypełnia w sposób uroczysty urząd i posługę pasterzowania powierzoną sobie owczarnią, dostosowując do lokalnych warunków przepisy i normy Kościoła powszechnego, wytyczając drogę i sposoby pracy apostołskiej w diecezji, rozwiązując trudności związane z apostołstwem i zarządzaniem, pobudzając dzieła i poczynania o charakterze ogólnym, korygując błędy w zakresie doktryny i obyczajów, jeśli takie ujawniły się w diecezji. Synod daje również okazję do sprawowania świętych czynności, które najbardziej przyczyniają się do spotęgowania wiary, pobożności i gorliwości apostołskiej lub nowego zapoczątkowania w całej diecezji”.

Takie rozumienie synodu zmienia całkowicie poprzedni model tego zgromadzenia. Udział ludzi świeckich w tym nowym modelu jest nowością. Mogą nie tylko przyglądać się pracom synodalnym, ale aktywnie w nim uczestniczyć. Należy tutaj zauważyć, że synod ma charakter doradczy, a jedynym prawodawcą w pracach synodu jest biskup diecezjalny. Kapłani i wierni świeccy służą radą biskupowi. Świeccy w pracach synodalnych w sposób szczególny pełnią funkcję doradczą w tych wszystkich sprawach, w których przez swój sposób bycia i zaangażowania w świecie są kompetentni. Tym samym dają świadectwo temu,

IX DIECEZJALNE FORUM
RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH
„Kościół na wzór Chrystusa”
Tarnów 30.09.2017

że rozumieją, na czym polega wzięcie odpowiedzialności za Kościół, do którego zostali włączeni przez sakrament chrztu świętego.

Historycznie rzecz ujmując, będzie trudno określić rolę świeckich w V Synodzie diecezjalnym, gdyż Synod ten, chociaż już rozpoczął prace, to jest dopiero we wstępnej fazie tych prac. Dlatego przedstawione zostaną pierwsze dane, które już można zweryfikować, a później nakreślony zostanie kształt zaangażowania wiernych świeckich zarysowany w projekcie *Regulaminu V Synodu Diecezji Tarnowskiej*.

Pod koniec 2016 roku biskup diecezjalny Andrzej Jeż powołał do istnienia Komisję przygotowawczą V Synodu Diecezjalnego. W jej skład weszło 16 osób (15 kapłanów i jedna osoba świecka). Można pomyśleć, że świeccy są słabo reprezentowani w tej komisji. Jest to jednak bardzo złudne, ponieważ poszczególni członkowie Komisji stanęli na czele zespołów, w skład których weszło już bardzo wielu świeckich. Zespoły ds. Rodziny i Ewangelizacji liczą po 29 osób świeckich i tworzą one większość członków tych komisji. Zespół ds. Młodzieży liczy 12 osób świeckich, Zespół ds. Duszpasterstwa Parafialnego – 4 osoby, Zespół ds. Katechizacji – 2 osoby, Zespół Liturgiczny – 1 osobę, Zespół ds. Modlitwy za Synod – 3 osoby świeckie, Zespół ds. Mediów – 3 osoby świeckie. W sumie we wszystkich zespołach są zaangażowane 83 osoby świeckie. Daje się zauważyć duże zaangażowanie tych ludzi. Są oni żywo zainteresowani Synodem i chcą w nim aktywnie uczestniczyć. Odbyły się już pierwsze spotkania wyżej wymienionych zespołów. Zgłoszone zostały pierwsze propozycje i podjęta refleksja nad stanem duszpasterstwa w naszej diecezji. Osoby świeckie wskazują na oczekiwania wiernych, a także próbują szukać nowych propozycji, które mogłyby być uwzględnione w późniejszym czasie.

Duże znaczenie dla prac synodalnych ma modlitwa za V Synod Diecezji Tarnowskiej. Biskup tarnowski skierował do wszystkich diecezjan wezwanie do modlitwy. Osobny list biskupa otrzymali chorzy w naszej diecezji. Zespół ds. Modlitwy za V Synod Diecezji Tarnowskiej skierował także prośbę o modlitwę za Synod do wspólnot, ruchów i stowarzyszeń działających na terenie naszej diecezji. Trzeba zauważyć, że wiele z tych grup podjęło już systematyczną modlitwę za to najważniejsze wydarzenie eklezjalne w naszej diecezji.

Także ważną rolę pełni propagowanie idei synodu i przekazywanie informacji o pracach synodalnych. Początkowo hasło „synod” było słabo rozpoznawalne i rozumiane we wszystkich zakątkach naszej diecezji. Dzięki tłumaczeniom idei synodu w naszych parafiach rozumienie synodu systematycznie wzrasta. Dużą rolę w tej materii odgrywają nasze diecezjalne rozgłoszenie: Radio RDN Małopolska i RDN Nowy Sącz. Systematyczne audycje pomagają zrozumieć, czym jest synod, a także propagują idee prac synodalnych w przestrzeni

IX DIECEZJALNE FORUM
RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH
„Kościół na wzór Chrystusa”
Tarnów 30.09.2017

naszej diecezji. Także tarnowski „Gość Niedzielny” oraz wiele parafialnych gazet ma w tym swój udział. Dzięki tym mediom coraz więcej wiernych świeckich dowiaduje się o V Synodzie Diecezji Tarnowskiej i zaczyna na różne sposoby angażować się w jego prace. To zaangażowanie na tym etapie nie jest jeszcze szczególnie widoczne, ale zaistniało i należy mieć nadzieję, że będzie ono wzrastało.

Jeśli chodzi o przyszły skład komisji synodalnych, które zostaną ustanowione przez biskupa diecezjalnego, to, jak przewiduje prawo powszechne Kościoła i projekt *Regulaminu V Synodu Diecezji Tarnowskiej*, z całą pewnością świeccy wierni będą w nich reprezentowani i będą brać czynny udział w pracach synodalnych. Należy oczekiwać, że ich głos będzie cennym materiałem doradczym dla biskupa diecezjalnego.

Duże znaczenie dla prac synodalnych będą miały parafialne zespoły synodalne. W ich skład w sposób zdecydowany wejdą osoby świeckie. Zgodnie z projektem *Regulaminu V Synodu Diecezji Tarnowskiej* w każdej parafii będzie musiał powstać przynajmniej jeden zespół synodalny. Minimalna liczba członków tego zespołu to 15 osób. W jego skład będą wchodzić: nadzwyczajni szafarze Komunii Świętej, katecheci, członkowie rady duszpasterskiej oraz innych zrzeszeń eklezjalnych działających w parafii, a także reprezentacja innych osób i instytucji działających na terenie parafii.

Rzeczą ważną jest, że wszyscy parafianie mają prawo wiedzieć, że taki zespół powstał i kto do niego należy.

Do zadań parafialnego zespołu synodalnego w szczególności należy:

- a) modlitwa za wspólnotę parafialną i dzieło Synodu;
- b) propagowanie informacji na temat postępujących prac Synodu;
- c) refleksja (z punktu widzenia doświadczenia wspólnoty parafialnej) nad zagadnieniami wskazanymi na danym etapie prac przez sekretariat Synodu;
- d) formułowanie postulatów dotyczących celów Synodu.

Podczas zebrań parafialne zespoły synodalne będą zapoznawać się z materiałami problemowymi otrzymanymi z sekretariatu Synodu. W ramach dyskusji dokonają konfrontacji wskazanych zagadnień ze stanem życia religijnego własnego środowiska oraz będą proponować odpowiednie inicjatywy apostolskie. Proponowane sugestie czy rozwiązania będą dotyczyć przede wszystkim rozwiązań praktycznych.

V Synod Diecezji Tarnowskiej zaczął już prace. Będzie nabierał tempa i należy oczekiwać, że wszyscy jego członkowie: duchowni, osoby życia konsekrowanego i wierni świeccy przyczynią się do odnowy życia chrześcijańskiego w Kościele tarnowskim. Tylko wspólna praca i wspólny wysiłek, by znaleźć propozycje, jakie zostaną przedstawione

**IX DIECEZJALNE FORUM
RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH**
„Kościół na wzór Chrystusa”
Tarnów 30.09.2017

biskupowi diecezjalnemu, mogą wydać oczekiwane owoce, które w przyszłości pozwolą nam pewnie kroczyć drogami codziennego życia w radości Ewangelii ku doskonałemu zjednoczeniu wszystkiego w Chrystusie.